

De Valkenburgse drossaarden in de periode 1448 – 1482

Zoals we konden lezen in het vorige artikel verkeerden de hertogen van Brabant-Limburg en Bourgondië herhaaldelijk in geldnood en werden tegen forse betalingen belangrijke ambten als drossaard van Valkenburg verleend. Op 5 maart 1448 wordt Johan van Cortenbach, afkomstig van het kasteel Cortenbach bij Voerendaal, voor een periode van 5 jaar benoemd tot drossaard van Valkenburg. Deze Jan van Cortenbach schijnt ook na 1453 nog vorderingen op de hertog te hebben gehad, getuige het feit dat Jan van Cortenbach nog tot 1457 op de burcht Valkenburg is blijven wonen. Op 9 mei 1457 maakten de Valkenburgse schepenen Claes Daemen en Thijs Rentmeester bij de overgave van het kasteel, een inventaris op van de huisraad, zijnde eigendom van de hertog. Dat bleek overigens niet veel meer te zijn, dan bij de ambtsaanvaarding door Jan van Cortenbach al aanwezig was geweest. Het drossaardambt wordt in 1453 door de hertog aan Frederik van Wittem, tegen betaling van 400 goudgulden, verleend. Deze Frederik van Wittem was behalve drossaard van Valkenburg ook erfmaarschalk van Limburg, slotvoogd van Dalhem en hoogschout van Brabantse zijde te Maastricht. Een belangrijk heerschap dus. Op 17 februari 1454 was hij te Rijssel (Lille), waar Philips van Bourgondië opriep tot een kruistocht tegen de opdringende Turken, die in 1453 Constantinopel hadden ingenomen. Frederik deed toen de kruisgelofte. Op 13 september 1461, nam hij deel aan een geweldig toernooi, dat ter gelegenheid van de kroning van Lodewijk XI tot koning van Frankrijk, werd gehouden en waar Frederik de hoofdprijs behaalde, zijnde een gouden lans met drie diamanten. Gezien al zijn hoge functies, hoeft het niet te verbazen dat Frederik zich in Valkenburg als drossaard liet waarnemen door zijn oom Dirck van Pallandt. Deze Dirck van Pallandt zou een zeer belangrijke rol in de geschiedenis van Valkenburg spelen. Hij was de 7^e zoon van Werner II van Pallandt en van Alveradis van Engelsdorff en stamde uit een zeer rijk geslacht dat in de streek tussen Maas en Rijn vele goederen had verworven. Dirck was heer van Wildenberg in de Eifel en kocht in 1466 van zijn neef Frederik van Wittem de heerlijkheid Wittem incl. Eys, Epen, Wahlwiller en Mechelen. Door een geldlening van 9059 gulden aan de hertog, werd hij in 1467 van plaatsvervangend drossaard tot drossaard van Valkenburg benoemd. In de voorgaande jaren had hij overigens al zijn sporen voor Valkenburg ruimschoots verdiend. We doelen hier op het Beleg van Valkenburg in 1465, waarin we in een apart artikel aandacht aan zullen besteden. Dirck van Pallandt was evenals zijn voorgangers een trouwe aanhanger van de hertogen van Bourgondië en Brabant-Limburg. Hij was zelfs raad- en kamerheer van de Hertog van Bourgondië en geheimraad van de Hertog van Gûlick. Nadat hij in 1465 tijdens het beleg van de Luikenaren, op uitstekende wijze de verdediging van Valkenburg op zich had genomen, trok in 1468 met zijn manschappen naar Frankrijk om hertog Karel de Stoute te helpen in zijn strijd tegen de franse koning Lodewijk XI. Het kwam al snel tot een wapenstilstand en aan het hoofd van de Valkenburgse heerban keerde hij veilig terug naar Valkenburg. In 1471 nam hij met de leenmannen van het Land van Valkenburg deel aan het beleg van Amiens en doorstond, weliswaar gewond, in 1472 het beleg van Montdidier. Dirck was nog niet getrouwd toen hij in 1467 drossaard werd. Op 16 januari 1472 was het dan toch zover. Hij trouwde die dag met Appolonia, gravin van der Marck-Arenberg, dochter van Jan graaf van der Marck, heer van Arenberg en van Anna, gravin van Virnenburg. Uit hun huwelijk werden 2 kinderen geboren te weten: Anna van Pallandt, die Godfried van Brandenburg trouwde en Jan van Pallandt die in 1495 Anna van Culemborg trouwde en zijn vader formeel in 1483 als “castelein, drossaet, rentmeester ende amptman van de stadt ende lande van Valckenborch” opvolgde. Dirck van Pallandt is rond 11 april 1481 gestorven en hij is begraven in de parochiekerk Nicolaas en Barbara te Valkenburg. Zijn grafsteen is momenteel nog te zien bij de westelijke omwalling in het Halderpark. Dirck van Pallandt is naar de bijbehorende “ordonnancje” te oordelen met een geweldige plechtigheid begraven. Er is sprake van maar liefst 150 priesters die te Aken de mis lazen en “tzo grave” kwamen, 25 priesters die in Wittem en in Kintswelier aanwezig waren, 800 mensen die in Wittem en Kintswelier konden spijzen, 2000 mensen die toortsen droegen en te Aken konden spijzen, 1500 mensen die toortsen droegen en te Valkenburg konden spijzen. Kortom een enorme plechtigheid voor een groot man, die het merendeel van zijn leven in Valkenburg had geleefd en de stad in tijden van oorlog succesvol had verdedigd. In een volgend artikel van de Stichting Vestingstad Valkenburg kunt u lezen wat de aanleiding was voor tot het Beleg van Valkenburg in 1465. Meer informatie kunt u vinden op www.vestingstadvalkenburg.nl

Auteur: Marc Habets

Bronnen : J.M. van de Venne, Geschiedenis van het kasteel van Valkenburg, zijn heren en hun drossaarden, 1951
Archieven van de Landen van Overmaas, Rijksarchief Limburg, 2004
A.C.M. Kappelhof, De Heren en Drossaarden van Valkenburg (1365-1672), 1991
Foto Grafsteen Dirck van Pallandt: M. Habets, 2008